

Հայաստան

Փետրվար, 2021 թ.

Փախստականների հարցով գլոբալ համաձայնագիրն առաջ մղելով՝ ՄԱԿ ՓԳՅ-ն աջակցում է Հայաստանին՝ փախստականների ընդունման եւ պաշտպանության մեխանիզմների, ապաքաղաքացիությանը վերաբերող քաղաքականությունների բարելավման եւ ընթացիկ համապետական բարեփոխումներում փախստականների ներգրավման գործում:

Լեռնային Ղարաբաղ (ԼՂ). ՄԱԿ-ի մշտական համակարգողի գրասենյակի հետ համատեղ՝ ՄԱԿ ՓԳՅ-ն տրամադրում է մարդասիրական օգնություն **փախստականների իրավիճակում գտնվող անձանց**, որոնք տեղահանվել են Լեռնային Ղարաբաղից եւ բնակվում են Հայաստանի տարբեր հատվածներում:

Միջգործակալական արձագանքում. ՄԱԿ-ի մշտական համակարգողի և ՄԱԿ ՓԳՅ-ի համատեղ ղեկավարությամբ՝ Հայաստանում ՄԱԿ-ի թիմը մշակել է **Հայաստանի միջգործակալական արձագանքման ծրագիր** և 2021 թ. հունվարի 28-ին այն ներկայացրել կառավարությանը:

ՄՏԱՅՈՒԳՈՒԹՅԱՆ ՆԵՐՔՈՎՍԵՆՈՂ ԲՆԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

Փախստականներ	3,366
Ապաստան հայցողներ	151
Փախստականի իրավիճակում գտնվող անձինք	104,551
Քաղաքացիություն չունեցող անձինք	1,000
Ընդամենը	109,068

ՇԵՇՏԱԴՐՈՒՄԵՐ

Պաշտպանության մշտադիտարկման 325 հարցազրույց

Ե իրականացվել Հայաստանում 2021 թ փետրվարի 28-ի դրությամբ, որոնց մասնակցել են ԼՂ-ից տեղահանված, փախստականի իրավիճակում գտնվող անձինք:

Հունվար ամսին 60,000 կտոր ձմեռային հագուստ

Ե նվիրաբերվել «Gap Inc.»-ի, «UPS» Հիմնադրամի, «UPS Airlines»-ի եւ «Good360»-ի կողմից, որը տրամադրվել է փախստականի իրավիճակում գտնվող անձանց:

Արտակարգ իրավիճակներում ֆինանսավորման նպատակով փետրվարին 2 մլն ԱՄՆ դոլար

Ե հատկացվել ՄԱԿ-ի Արտակարգ իրավիճակներին արձագանքման կենտրոնական հիմնադրամի (CERF/ԱԽԱԿՅ) կողմից՝ ԼՂ-ից տեղահանված անձանց կենսական նշանակության մարդասիրական օգնության տրամադրման համար:

Փետրվարին արտակարգ իրավիճակների պատրաստության

թեմայով դասընթաց անցկացվեց ՄԱԿ ՓԳՅ Հայաստանի գրասենյակի կողմից, որին մասնակցեցին ՄԱԿ ՓԳՅ-ի և գործընկեր կազմակերպությունների 52 ներկայացուցիչ:

Ճագման երեք խոշորագույն երկրները

Փախստականներ	Ապաստան հայցողներ
Ադրբեջան 1,215	Իրան 51
Իրաք 1,086	Կուբա 9
Սիրիա 741	Հնդկաստան 5

Տվյալների աղբյուրը. ՄԱԿ ՓԳՅ 2020 թ. Տարեկան վիճակագրական զեկույց եւ ՄԱԿ ՓԳՅ [տվյալների որոնման հարթակ](#)

COVID-19-Ի ԿԱՆՆՈՒՄԸ ԵՎ ԴՐԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆՔՈՒՄԸ

Շահերի պաշտպանություն. ՄԱԿ ՓԳՅ-ն, ԱՀԿ-ի եւ ՅՈՒՆԻՍԵՖ-ի հետ համատեղ, ջատագովում է պատվաստման ազգային ծրագրում մտահոգության ներքո գտնվող անձանց ներառման համար:

Հաղորդակցություն համայնքների հետ. Հյուրընկալող համայնքների եւ մտահոգության ներքո գտնվող անձանց հետ ՄԱԿ ՓԳՅ-ի համագործակցությունը հաջողությամբ շարունակվում է կանոնավոր դաշտային այցերի եւ թեժ գծի ծառայություն մատուցելու, ՄԱԿ ՓԳՅ Հայաստանի գրասենյակի ֆեյսբուքյան էջի, «Տեղեկատվություն Հայաստանի փախստականներին» տեղեկամային ալիքի, ինչպես նաեւ ՄԱԿ ՓԳՅ Հայաստանի «Help» վեբկայքի գործարկման միջոցով:

Կանխարգելում. ՄԱԿ ՓԳՅ-ն եւ գործընկերները տարածում են COVID-19-ի կանխարգելման վերաբերյալ ԱՀԿ-ի տեղեկատվական թերթիկները եւ պատառները, քաղաքապետարաններին եւ ժամանակավոր կացարաններում բնակվող անձանց բաժանում են դիմակներ եւ այլ պաշտպանիչ պարագաներ: Առկա պակասը լրացնելու նպատակով՝ ՄԱԿ-ի Փախստականների գործակալությունն աջակցում է պետությանը՝ առավել խոցելի անձանց տրամադրելով դեղորայք եւ խորհրդատվություն:

Լեռնային Ղարաբաղից Հայաստան տեղահանված երեխաներ

Տեղահանված ընտանիքների կյանքի մասին լրացուցիչ տեղեկությունների համար այցելեք ՄԱԿ ՓԳՅ Հայաստանի [գրասենյակի ֆեյսբուքյան էջ](#):

Առանցքային գերակայություններ

Պաշտպանություն. Պաշտպանության մշտադիտարկման միջոցառումների հետ միասին՝ ՄԱԿ ՓԳՀ գրասենյակն աջակցում է կառավարությանը՝ բարելավելու ընդունման պայմանները եւ բավարարելու մտահոգության ներքո գտնվող առավել խոցելի անձանց հիմնական կարիքները, մշտադիտարկում է ընդունման հաստատությունները եւ տրամադրում անհատական իրավաբանական, հոգեբանական, բժշկական եւ սոցիալական աջակցություն հատուկ կարիքներ ունեցող անձանց: Լեռնային Ղարաբաղից տեղահանված շուրջ 900 անձինք պաշտպանության մշտադիտարկման միջոցով ուղղորդվել են՝ ՄԱԿ ՓԳՀ-ի կողմից ոչ պարենային աջակցություն ստանալու համար: Տարածքի եւ ապաստանի համակարգի հասանելիությունն ապահովելու նպատակով իրականացվում է սահմանների կանոնավոր մշտադիտարկում: Քրեակատարողական հիմնարկների աշխատակիցների եւ սահմանապահների կարողություններն ընդլայնվում են՝ իրազեկության մակարդակի բարձրացման ու վերապատրաստման միջոցով:

Տարածքի հասանելիություն. ՄԱԿ ՓԳՀ-ն կանոնավոր կերպով մշտադիտարկման է ենթարկում մուտք գործելու անցակետերը՝ ապահովելու, որ ապաստան հայցողները կարողանան առանց խոչընդոտների մուտք գործել ՀՀ տարածք եւ օգտվել ապաստանի ընթացակարգից: ՄԱԿ ՓԳՀ-ն աջակցում է ապաստանի եւ միգրացիայի կառավարման ոլորտում ազգային հզորությունների զարգացմանը եւ օժանդակում է սահմանապահների եւ անցակետերի աշխատակիցների համար փախստականների իրավունքի դասընթացներին ինստիտուցիոնալ կարգավիճակ տալուն:

Ապաստանի ընթացակարգեր. ՄԱԿ ՓԳՀ-ն, «Առաքելություն Հայաստան» ՀԿ-ի հետ համատեղ, իրականացնում է ապաստանի տրամադրման վարչական եւ դատաիրավական ընթացակարգերի մշտադիտարկում, աջակցում է կառավարությանը՝ ապաստանի ընթացակարգերի որակն ու արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով:

Համայնքների հզորացում և ինքնաբավություն. ՄԱԿ ՓԳՀ-ն իր մտահոգության ներքո գտնվող անձանց տրամադրում է նպատակային օժանդակություն՝ Հայաստանում նրանց ինտեգրմանը նպաստելու նպատակով: Սոցիալ-հոգեբանական, իրավաբանական եւ բժշկական օժանդակության հետ զուգահեռ՝ փախստականներն օգտվում են նաեւ մասնագիտական վերապատրաստման եւ լեզուների ուսուցման դասընթացներից, ինչպես նաեւ կենսապայմանների բարելավման նպատակով եկամուտների ստեղծման գործիքներ տրամադրող նախագծերից: Համագործակցելով «MADE51»-ի հետ՝ տեղահանված կին ձեռներեցները զբաղվում են ավանդական արհեստագործությամբ, հուշանվերների եւ դիմակների արտադրությամբ:

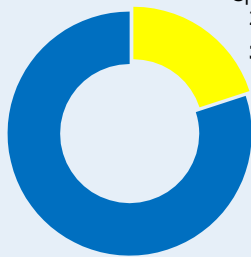
Աշխատանք գործընկերների հետ

ՄԱԿ ՓԳՀ-ն համագործակցում է պետական եւ ոչ պետական շահագրգիռ կողմերի, այդ թվում՝ Միգրացիոն ծառայության, Մարդու իրավունքների պաշտպանի գրասենյակի, Հանրային պաշտպանի գրասենյակի, ճյուղային նախարարությունների եւ դատական համակարգի, խորհրդարանի, ոստիկանության, մարզպետարանների եւ համայնքապետարանների, քաղաքացիական հասարակության, զանգվածային լրատվամիջոցների եւ ակադեմիական շրջանակների հետ:

Ֆինանսական տեղեկություններ (առ 2021 թ. փետրվարի 28-ը)

Ֆինանսական պահանջներ
15.3 մլն ԱՄՆ դոլար

Պակասող ֆինանսավորում
78%
11.8 մլն

Ֆինանսավորված՝
23%
3.5 մլն

Արտաքին հարաբերություններ. Հիմնական գործողությունները ներառել են հետեւյալը. ՄԱԿ ՓԳՀ-ի մտահոգության ներքո գտնվող անձանց ծանր վիճակի եւ նրանց առջև ծառայած մարտահրավերների վերաբերյալ հանրային իրազեկության մակարդակի բարձրացում, նրանց կրթում սեփական իրավունքների եւ պարտականությունների վերաբերյալ՝ Փախստականների մասին գլոբալ համաձայնագրի ոգուն համահունչ (ներառյալ՝ վերջերս ստեղծված [ՄԱԿ ՓԳՀ «HELP Հայաստան» վեբկայքի](#) միջոցով):

Արձագանքում Լեռնային Ղարաբաղի ճգնաժամին

Միգրացիոն ծառայության տվյալների համաձայն՝ 2021 թ. փետրվարի դրությամբ՝ Հայաստանում **փախստականի իրավիճակում դեռևս գտնվող** անձանց քանակը կազմել է **68,050**: Նրանց գերակշիռ մեծամասնությունը (85%) կանայք եւ երեխաներ են:

ՄԱԿ-ի մշտական համակարգողի գրասենյակի հետ համատեղ՝ ՄԱԿ ՓԳՀ-ն ղեկավարում է 2020 թ. սեպտեմբերից վերսկսված գինված հակամարտության հետևանքով ԼՂ-ից տեղահանված անձանց մարդասիրական կարիքներին արձագանքման գործողությունների **համակարգման մեխանիզմները**:

ՄԱԿ ՓԳՀ-ն լրջորեն ներգրավված է **պաշտպանության մշտադիտարկման** գործողություններում (ներառյալ մեկնելու եւ վերադարձի մշտադիտարկումը), որպեսզի արդյունավետորեն որոշարկի և արձագանքի Հայաստանի տարածքում գտնվող խոցելի տեղահանված անձանց պաշտպանության կարիքներին:

Լեռնային Ղարաբաղից տեղահանված, փախստականների նման իրավիճակում գտնվող մոտ **4,950 մարդ** ստացել է հիգիենայի պարագաների հավաքածու, **479 մարդ** ստացել է անկողնային պարագաներ, իսկ **16,500-ը՝** ձմեռային հագուստ: Ի հավելումս, **234** տնային տնտեսության տրամադրվել է ոչ դրամական աջակցություն:

Ապաքաղաքացիություն

Հայաստանը միացել է ապաքաղաքացիության մասին ինչպես 1954 թ., այնպես էլ 1961 թ. կոնվենցիաներին: Ապաքաղաքացիությանը վերջ դնելուն ուղղված #IBELONG բարոզարշավի խթանման նպատակով՝ ՄԱԿ ՓԳՀ-ն աջակցում է կառավարության ջանքերին՝ ուղղված ապաքաղաքացիության ամուլիով քաղաքականությունների եւ իրավական ընթացակարգերի ընդունմանը:

ՄԱԿ ՓԳՀ-ն մեծապես աջակցում է քաղաքացիություն չունեցող անձանց համար 1954 թ. Կոնվենցիոն ճամփորդական փաստաթղթերի ներդրմանը, ինչը համահունչ է քաղաքացիական ավիացիայի միջազգային կազմակերպության չափանիշներին:

ՄԱԿ ՓԳՀ-ի ներկայությունը Հայաստանում

Անձնակազմ.	Գրասենյակներ.
25 տեղացի աշխատակից	1 գրասենյակ Երեւանում
9 միջազգային աշխատակից	

ՄԱԿ ՓԳՀ-ն երախտապարտ է գլխավոր դերոն կառուցելուն՝ 2021 զլոբալ ծրագրերին առանց նախապայմանների կատարված ներդրումների համար (ԱՄՆ դոլար, 2021 թ. փետրվարի 28-ի դրությամբ):

Նորվեգիա 80 մլն | Ըվելիա 66.9 մլն | Նիդեռլանդներ 36.1 մլն | Դանիա 34.6 մլն | Գերմանիա 22.1 մլն | Ըվեյցարիա 16.4 մլն | Իռլանդիա 12.5 մլն | Բելգիա 11.9 մլն

Առանց նախապայմանների կատարված ներդրումները ՄԱԿ ՓԳՀ-ին հնարավորություն են տալիս հանդես բերել կենսական նշանակություն ունեցող ճկունություն այն հարցում, թե ինչպես լավագույնս բավարարել մտահոգության ներքո գտնվող ամենախոցելի եւ ամենավտանգված բնակչության կարիքները: Վերջ թվարկված են 10 մլն ԱՄՆ դոլար կամ ավելի նվիրաբերած դոնորները:

ՄԱԿ ՓԳՀ Հայաստանի գրասենյակը երախտապարտ է նաեւ 2021 թ. ընթացքում հետեւյալ դոնորներից ստացված նվիրատվությունների համար (2021 թ. փետրվարի 28-ի դրությամբ). Ճապոնիա, ՄԱԿ-ի Արտակարգ իրավիճակների արձագանքման կենտրոնական հիմնադրամ, Հայաստանի Հանրապետություն

Եվրոպական միություն | Գերմանիա | Ֆրանսիա | Նորվեգիա | «Unilever» (Մեծ Բրիտանիա) | Սլովենիա | մասնավոր դոնորներ